

Muflon (*Ovis aries*)

Videnskabeligt navn: *Ovis aries*

Synonymer: *Ovis orientalis*, *O. ammon*, *O. aries* ssp. *musimon*

Kaldenavn: Muflon

Status i Danmark: Invasiv

Beskrivelse

Muflon er en gammel, forvildet udgave af tamfåret^{1,2,3,4,5}. Dens vægt ligger på 40-50 kg, hvor vædderen er størst. Skulderhøjden er 80-120 cm¹. Muflon har uld under de yderste dækhår, men ellers er pelsen ikke uldagtig, som hos de fleste andre udgaver af tamfåret.

Farven varierer fra rustrød til næsten sort. Hannerne kan have lyse pletter på siden. Hannerne har store, bagudbøjede horn, som vokser hele livet. Hunnerne kan have korte horn eller slet ingen horn.

Muflon. Foto: Jörg Hempel/Wikimedia Commons.

Forvekslingsmuligheder

Muflon ligner ingen andre vildtlevende arter i den danske natur. Den kan forveksles med andre tamfår og -geder.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Tamfår nedstammer fra en vild fåreart fra det sydvestlige Asien (*Ovis gmelini*)^{2,3,4,5}. Forekomster af 'vilde' får i Sydeuropa, fx på Korsika, hvorfra muflonerne i Danmark menes at nedstamme¹, er resultatet af introduktioner af tamfår af mennesker⁶. Domesticering af får er formentlig sket flere steder, og selektion og introgression af gener fra andre fårearter gennem mere end 10.000 år har medført, at tamfåret nu er så forskelligt fra vilde fårearter, at det regnes som en selvstændig art (*Ovis aries*)^{2,3,4,5}. De europæiske mufloner er ikke så forædlede, som andre racer af tamfår. Muflon-racen af tamfåret blev introduceret i Danmark i 1950'erne som jagtobjekt¹. Der findes fritlevende bestande på enkelte mindre øer, fx Æbelø, Brandsø, Lindholm ved Gavnø. Derudover findes der mufloner i dyrehaver rundt omkring i landet¹. Undslupne individer fra indhegninger har dannet små fritlevende forekomster af muflon, fx i Rold Skov og Midtjylland^{1,4}. Disse små forekomster overlever normalt kun få år, inden de bliver bortskudt¹. Siden 2012 har muflon været opført på vildtudbyttestatistikken. Der nedlægges årligt 100-150 mufloner i Danmark⁷. Det er uklart hvor mange af disse, der er nedlagt i indhegninger, og hvor mange der er vilde, fritlevende dyr.

Datagrundlag for artens invasive status i Danmark

Vi benytter en skala fra 0-3 til at vurdere arterne i forhold til de seks parametre spredningspotentiale, levestedets bevarings- og naturværdi, påvirkningen på hjemmehørende arter, påvirkning på økosystemfunktioner, økonomiske effekter og helbredseffekter. 0 svarer til ingen, 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning. Kvaliteten af data, der ligger til grund for vurderingen, angives på en firetrins skala: meget sikker (empiriske, kvantitative data for arten), sikker (overvejende kvalitative data for arten), middel (udelukkende kvalitative data), usikker (få eller ingen data).

	Spredningspotentiale	Levestedets bevarings- og naturværdi	Påvirkning af hjemmehørende arter	Påvirkning af økosystemfunktioner	Økonomiske effekter	Helbreds effekter
Score	2	2	2	1	1	1
Datakvalitet	sikker	sikker	usikker	usikker	middel	sikker

Spredningspotentiale: 2 (middel) Spredningspotentialet for muflon vurderes som middel. Spredning fra de små bestande på øerne er meget begrænset pga. isoleringen på øer, men ellers er bestande af muflon formentlig kun begrænset af jagt. Forekomsterne fra undslupne individer fra indhegninger overlever typisk kun få år, inden de bliver bortskudt¹. Mufloner er flokdyr, hvor det kun er få hanner i flokken. De yngler hvert år, og de fleste hunner bliver drægtige⁸. Hunnerne føder typisk kun ét lam om foråret, men hos ældre hunner forekommer fødsler af tvillinger.

Levestedets bevarings- og naturværdi: 2 (middel). Bevarings- og naturværdi for muflons levesteder vurderes til middel. Mufloner lever i relativt åbne landskab med enge, overdrev og andre græsområder med krat og småbiotoper, i landbrugslandskaber og i skovområder¹. På de mange småøer, hvor arten er introduceret, fouragerer de ofte på beskyttede strandengene og overdrev.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 2 (middel). Påvirkningen af hjemmehørende arter vurderes for muflon som middel. Muflon æder normalt græsser og urter. Om vinteren kan den i stor grad æde vedplanter, når der ikke er adgang til friske græsser og urter. Ved høje bestandstætheder hvor dyrene er begrænset føderessourcer, fx på små øer og i indhegninger, kan muflons nedgræsning af vegetationen formentlig have negativ effekt på hjemmehørende arter, fx jordrugende fugle og småpattedyr.

Påvirkning af økosystemfunktioner: 1 (lav). Muflons påvirkning af økosystemfunktioner vurderes som lav. Ved høje bestandstætheder er der risiko for, at muflon nedgræsser enge og overdrev, nedgnaver buske og træer og ændrer dynamikken og de trofiske interaktioner i habitaterne og disses funktion som levested for en række arter.

Økonomiske effekter: 1 (lav). De økonomiske effekter af muflon er vurderet som lav. Muflon kan æde bark og dermed anrette skade på skovområde. Landbrugsbedrifter kan få økonomiske udgifter, da muflon kan æde afgrøder og bære patogener, der kan smitte andre klovbærende husdyr.

Helbredseffekter: 1 (lav). Helbredseffekter på mennesker for muflon er vurderet som lav. Effekterne relaterer sig primært til risikoen for trafikollisioner. Muflon kan dog også bære patogener, der kan smitte

mennesker.

Kilder

- ¹ Hald-Mortensen P 2007. Muflon *Ovis ammon* (Linnaeus, 1758). I: Baagøe HJ, Jensen TS. Dansk Pattedyratlas. Gyldendal, 242-243.
- ² Pedrosa S, Uzun M, Arranz J-J, m.fl. 2005. Evidence of three maternal lineages in Near Eastern sheep supporting multiple domestication events. *Proceeding of the Royal Society* 272: 2211-2217.
- ³ Ciani E, Mastrangelo S, Da Silva A, m.fl. 2020. On the origin of European sheep as revealed by the diversity of the Balkan breeds and by optimizing population-genetic analysis tools. *Genetic Selection Evolution* 52: 25.
- ⁴ Feng-Hua L, Yin-Hong C, GUang-Jian L, m.fl. 2021. Whole-genome resequencing of worldwide wild and domestic sheep elucidates genetic diversity, introgression, and agronomically important loci. *Molecular Biology and Evolution* 39: msab353.
- ⁵ Ze-Hui C, Ya-Xi X, Xing-Long X, m.fl. 2021. Whole-genome sequence analysis unveils different origins of European and Asiatic mouflon and domestication-related genes in sheep. *Communications Biology* 4:1307.
- ⁶ Michel S, Ghoddousi A 2020. *Ovis gmelini*. The IUCN Red List of Threatened Species 2020: e.T54940218A22147055.
- ⁷ Aarhus Universitet. <https://fauna.au.dk/jagt-og-vildtforvaltning/vildtudbytte> (besøgt 1. juni 2022).
- ⁸ Garel M, Cugnasse J-M, Gaillard J-M, m.fl. 2005. Reproductive output of female mouflon (*Ovis gmelini musimon* × *Ovis* sp.): a comparative analysis. *Journal of Zoology* 266: 65–71.